Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru) (jud.Cazacu Grigorii)

Dosarul nr. 3a-1091/25 (2-23180144-02-3a-28032025)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

18 noiembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Ghedrovici Nicolae şi Bostan Angela
Grefier Zabulica Ionela

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de ***Casa Națională de Asigurări Sociale*** asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2024, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Botnaru Pavel împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea răspunsului nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă, obligarea instituirii, calculării și achitării retroactiv a alocației lunare nominală de stat pentru merite deosebite față de stat în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel începând cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar și pe viitor, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei,

C O N S T A T Ă:

<u>Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.</u>

La data de 15.12.2023, avocatul Pavel Zamfir în interesele lui Botnaru Pavel, a înaintat acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând:

- anularea răspunsului CNAS nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă,

- obligarea instituirii, calculării şi achitării retroactiv a alocaţiei lunare nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat în beneficiul reclamantului

Botnaru Pavel începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor

- încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 2000 lei.

În motivarea acțiunii s-a menționat că, reclamantul a fost mobilizat în rândurile fostei armate URSS, pentru îndeplinirea serviciului militar în termen. Totodată, serviciul militar în termen l-a exercitat în perioada 1981-1983 în cadrul contingentul militar al fostei URSS, dislocat în Republica Afghanistan.

Relevă că pentru participarea la acţiunile de luptă în Republica Democratică Afganistan, după demobilizare, în baza Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem a fostei URSS din 17 mai 1984, subsemnatul a fost decorat cu Ordinul Steaua Roşie, cu nr.3768730.

Notează că, în conformitate cu alin.(1) al art.7 din Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, veterani de război se consideră persoanele care au participat la acţiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acţiunile de luptă desfăşurate pe teritoriul altor state.

Indică că potrivit alin.(2) lit.f) al art.7 din Legea nr. 190, veterani de război sînt recunoscuţi: f) persoanele participante la acţiunile de luptă din Afghanistan.

Conform art. 1 al Legii nr.190 din 08.05.2003, prezenta lege stabileşte statutul juridic al veteranilor cetăţeni ai Republicii Moldova, reglementează drepturile şi garanţiile economice şi sociale ale acestora în scopul creării condiţiilor pentru un trai decent, participării veteranilor în activitatea publică, precum şi în scopul sprijinirii activităţii societăţilor de veterani; lit.a) art.13 statuează, că protecţia socială a veteranilor presupune realizarea unui sistem de măsuri pentru crearea condiţiilor care le-ar asigura bunăstarea economică şi confortul moral, le-ar acorda drepturi şi facilităţi suplimentare exprimate prin acordarea alocaţiilor lunare de stat în conformitate cu legislaţia în vigoare; lit. a) art. 14 prevede expres, că veteranii de război au dreptul la alocaţii lunare de stat în conformitate cu legislaţia în vigoare.

Potrivit art.21 alin.(1) lit. a) din Legea nr.190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, se instituie alocaţii lunare de stat pentru merite deosebite faţă de stat, după cum urmează: alocaţie lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite faţă de stat; persoanele decorate cu distincţii de stat ale fostei URSS echivalate cu distincţiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei URSS.

Menționează că, în conformitate cu modificările operate prin Legea nr.105 din 04.05.2006 (în vigoare din 26 mai 2006) pentru completarea art.22 alin.(1) lit. d) din Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, au fost stabilite următoare cuantumuri, persoanelor decorate cu Ordinul Republicii, Ştefan cel

Mare sau Slava Muncii de clasele I, II, III, şi care deţin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 lei.

Invocă că subsecvent, conform art.1 al Hotărârii Parlamentului nr.533 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei URSS, cetăţenii Republicii Moldova, decoraţi cu distincţii de stat ale fostei URSS, beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetăţenii Republicii Moldova, decoraţi cu distincţii de stat ale Republicii Moldova. Astfel, conform Anexei la Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.533 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei URSS, ordinul Steaua Roşie a fostei URSS se echivalează cu distincţia de stat a Republicii Moldova - ordinul Ştefan cel Mare.

Or, în conformitate cu pct.2 lit. b) al Regulamentului cu privire la modul de stabilire şi plată a alocaţiilor nominale de stat pentru merite deosebite faţă de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413 din 27.11.2003, au dreptul la alocaţii nominale cetăţenii Republicii Moldova beneficiarii de alocaţii sociale, încadraţi în următoarele categorii - persoanele decorate cu distincţii de stat ale fostei URSS, echivalate cu distincţiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.533 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei URSS.

Conform pct. 4 din Regulament, alocaţia nominală se stabileşte în următoarele cuantumuri: d) persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ştefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II şi III sau persoanelor care deţin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 de lei.

Prin urmare, relevă că în contextul celor expuse şi în conformitate cu prevederile pct. 5 al Regulamentului nominalizat supra, alocaţiile nominale se stabilesc şi se achită în conformitate cu prevederile art.21 alin.(1) lit. a) şi lit. b) din Legea cu privire la veterani. Astfel că, dreptul subsemnatului la alocaţie lunară nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat, în mărime de 500 lei lunar, ca persoană decorată cu ordinul Steaua Roşie a fostei URSS (echivalat cu Orinul Ştefan cel Mare), este expres prevăzut de lege, însă autorităţile statului, în persoana Casei Naţionale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) lezează acest drept, lipsind reclamantul de posibilitatea de a beneficia, în deplină măsură, de alocaţia nominalizată.

Conform alin.(1) art.28 al Legii nr.190 din 08.05.2003: (Punerea în aplicare a legii): Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepţia prevederilor art.21-24 (alocaţia nominală) care intră în vigoare începînd cu data de 1 mai 2003. Astfel, potrivit prevederilor legale conchide, că nu există vre-un temei de refuz privind calcularea şi achitarea alocaţiei nominale de stat pentru merite

deosebite faţă de stat şi nici o interdicţie stabilită prin lege, care să prevadă careva condiţii sau cerinţe speciale de acordare a alocaţiei, fiind stipulat în mod expres persoanele care au dreptul de a beneficia de aceste alocaţii.

Astfel, reclamantul consideră, că alocaţia la care pretinde, urmează a fi instituită, calculată şi achitată, începând cu data de 01.05.2003 până în prezent şi pe viitor, ţinând-se cont de modificările ulterior operate prin Legea nr.105 din 04.05.2006 (în vigoare din 26 mai 2006) pentru completarea art.22 alin.(1) lit. d) din Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, potrivit cărora au fost stabilite următoare cuantumuri, persoanelor decorate cu Ordinul Republicii, Ştefan cel Mare şi altele - 500 lei.

Invocă că subsecvent, în conformitate cu pct.19 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire şi plată a alocaţiilor nominale de stat pentru merite deosebite faţă de stat, sumele alocaţiilor nominale neachitate la timp din vina organului urmează a fi achitate retroactiv fără nici o limitare.

Urmare a celor menţionate supra şi într-u evitarea unui litigiu de contencios administrativ, reclamantul Botnaru Pavel Gheorghe a adresat o cerere prealabilă CNAS (copia se anexează), prin care a solicitat să instituie, calculeze şi achite retroactiv, alocaţia nominală lunară de stat pentru merite deosebite faţă de stat pe numele său, începând cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 - în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor.

Susține că, în termenul stabilit de lege reclamantul nu a recepţionat răspuns la cererea prealabilă, motiv pentru care, la 12.12.2023, a fost nevoit să se adreseze personal la CNAS cu o cerere privind înmînarea răspunsului la cererea nominalizată, iar tot în aceiaşi zi, reclamantului i s-a înmînat copia răspunsului la cerera prealabilă, cu menţiunea acestuia ”am primit personal la 12.12.2023. Semnătura”.

Astfel, consideră, că reclamantul a respectat procedura prealabilă, stabilită de art. 164166 Cod administrativ.

Indică că prin răspunsul din 31 octombrie 2023 (recepţionat personal de către petiţionar la 12 decembrie 2023), CNAS a respins cererea preralabilă.

Conform art. 2 alin.(1) pct. 7 al Legii nr. 121 din 03 mai 2001 cu privire la protecţia socială suplimentară a unor categorii de populaţie, persoanelor participante la acţiunile de luptă din Afghanistan, precum şi la acţiunile de luptă de pe teritoriile altor state , li se stabileşte alocaţiei lunare de stat în cuantum de 1000 (una mie) lei. Totodată menţionează că, conform art. 1 din legea nominalizată supra, categoriilor de persoane menţionate la art. 2 alin. (1) pct. 3), 5), 7), 8), 9) şi 10) alocaţia lunară de stat se stabileşte indiferent de faptul dacă sînt sau nu beneficiari de pensii ori alocaţii sociale de stat. Prin urmare, reclamantul poate beneficia, în condiţiile legii, de ambele tipuri de alocaţii, cu

atît mai mult, că cea la care pretinde actualmente Botnaru Pavel, se atribuie la categoria alocaţiilor de stat pentru merite deosebite faţă de stat.

Prin urmare, consideră că reclamantul este în drept să pretindă la alocaţia nominalizată supra, în conformitate cu prevederile legislaţiei în vigoare, iar CNAS neîntemeiat refuză să-i ofere acest tip de susţuinere financiară din partea statului, fapt care poate fi calificat la încălcarea (îngrădirea) drepturilor, prevăzute de Constituţia Republicii Moldova (art.46), legislaţia cu privire la veterani şi cea cu privire a asistenţa socială, protecţia socială suplimentară a unor categorii de populaţie, etc.

În rezultat, solicită Botnaru Pavel reprezentat de avocatul Zamfir Pavel împotriva Casei Naţionale de Asigurări Sociale, anularea răspunsului nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă, obligarea instituirii, calculării şi achitării retroactiv a alocaţiei lunare nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor, precum şi încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 2000 lei.

<u>Hotărîrea instanţei de fond ce constituie obiectul apelului.</u>

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2024, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de către Botnaru Pavel reprezentat de avocatul Zamfir Pavel împotriva Casei Naţionale de Asigurări Sociale, privind anularea răspunsului nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă, obligarea instituirii, calculării şi achitării retroactiv a alocaţiei lunare nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor, precum şi încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 2000 lei, se admite integral.

S-a anulat răspunsul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă.

S-a obligat Casa Naţională de Asigurări Sociale de a institui, calcula şi achita retroactiv în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel IDNP ** alocaţia lunară nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor.***

S-a încasat din contul Casei Naţionale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel IDNP **, cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 2000 (două mii) lei.***

<u>Verificarea admisibilităţii apelului.</u>

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 20.11.2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, la caz dispozitivul hotărîrii instanţei de fond a fost pronunţat public la 07 noiembrie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 20 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice /f.d.30/, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost depus în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.*

În speță, hotărîrea motivată a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 15.01.2025 /f.d.38-verso/, iar cererea de apel motivată a fost depusă la 14.02.2025, prin intermediul poștei electronice /f.d.43/, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

<u>Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.</u>

În susținerea apelului, Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că, cu hotărârea instanței de fond nu este de acord, o consideră eronată, și pasibilă casării.

Indică că, instanţa de fond nu a analizat multilateral actele normative şi legislaţia în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum şi nu au fost dovedite circumstanţele considerate de prima instanţă ca fiind stabilite.

Prin hotărârea instanţei de fond, a fost obligată CNAS la ”...instituirea, calcularea și achitarea retroactivă a alocaţiei lunare nominale de stat pentru merite deosebite în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel începând cu 01.05.2003 mărime de 50 lei, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei și pe viitor și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 2000 lei.”

Conform prevederilor art.7 alin. (1) al Legii nr.190/2003 cu privire la veterani, (abrogat prin Legea 317/2024 în vigoare din 01.01.2025) veteranii de război se consideră persoanele care au participat la acţiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acţiunile de luptă desfăşurate pe teritoriul altor state şi

la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova sau care au asigurat unităţile militare ale armatei active în zonele în care s-au desfăşurat acţiunile de luptă, precum şi persoanele care şi-au îndeplinit serviciul militar sau au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial şi au fost decorate cu ordine sau medalii ale fostei U.R.S.S. pentru serviciu ireproşabil şi muncă plină de abnegaţie în anii celui de-al doilea război mondial.

Potrivit art. 21 alin. (5) al Legii nr. 190/2003 (abrogat prin Legea 317/2024 în vigoare din 01.01.2025) prin derogare de la alin. (2) și (4) din art. 21, veteranii de război prevăzuți la art.7 și 8 (abrogate prin Legea 317/2024 în vigoare din 01.01.2025), cetățeni ai Republicii Moldova, sunt decorați cu distincții de stat în temeiul Legii nr.1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova sau decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., începând cu data de 22.03.2022 au dreptul la alocație nominală indiferent de faptul dacă sunt sau nu beneficiari de pensie sau de alocație socială de stat și dacă au sau nu au domiciliu în Republica Moldova.

Conform prevederilor art. 23 alin. (1) al Legii nr.190/2003 alocaţiile de stat pentru merite deosebite faţă de stat se stabilesc de către organele de asigurări sociale de stat, la prezentarea actelor ce confirmă dreptul la alocaţie.

Potrivit art. 22 alin. (3) al Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani, persoanele care se încadrează în două categorii de beneficiari li se stabileşte o singură alocaţie nominală, la alegere.

În urma examinării dosarului de pensionare, s-a constat că reclamantul începând cu 22.03.2022 a fost beneficiar de alocație lunară nominală de stat ca persoană decorată cu ordinul “Credință Patriei”, în mărime de 100 lei lunar.

La data de 18.10.2023, prin scrisoarea nr. B-5761/22, Casa Naţională de Asigurări Sociale i-a fost respinsă cererea reclamantului privind stabilirea şi plata alocaţiei nominale de stat pentru merite deosebite faţă de stat ”Steaua Roșie”, începând cu 01.05.2003 și pe viitor.

La art. 22 alin.(1) lit. d) al Legii nr.190/2003, până la modificări era prevăzut că, se stabileşte o alocaţie nominală în cuantum de 500 lei lunar doar persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II şi III ori persoanelor care deţin titlul de Erou al Muncii Socialiste, iar persoanele decorate cu ordinul „Красная Звезда” nu se regăseau la norma citată.

Instanța de fond a interpretat greșit dispozițiile art. 21 alin. (5) și art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 190/2003, omițând că ordinul „Красная Звезда” nu era prevăzut în lista distincțiilor care oferă dreptul la o alocație nominală de 500 lei.

Alocația nominală era prevăzută doar pentru persoanele decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” (de clasele I, II și III).

Prin Legea nr. 45/2024 pentru modificarea articolului 22 din Legea nr.190/2003 cu privire la veterani, începând cu data de 01.04.2024 a fost majorat cuantumul alocaţiei nominale pentru persoanele decorate cu ordinul Steaua Roșie în cuantum de 500 lei lunar, iar prin decizia nr. 2022/92/1/50749 din 01.04.2025 reclamantului i-a fost stabilită alocația nominală de stat pentru persoanele decorate cu ordinul Steaua Roșie în cuantum de 500 lei fiind stopată plata alocației nominale de stat decorat cu ordinul “Credință Patriei”.

Or, reiterând, prevederile art. 22 alin. (3) al Legii nr. 190/2003, persoanele care se încadrează în două categorii de beneficiari pot primi o singură alocație nominală, la alegere.

Concluzia instanței de fond privind acordarea retroactivă a alocației nominale pentru persoanele decorate cu ordinul Steaua Roșie începând cu data de 01.05.2003 contravine art. 23 alin. (1) din Legea nr. 190/2003, deoarece reclamantul a depus cererea de stabilire a alocației nominale abia la data de 08.06.2022.

Mai mult instanța a omis și prevederile art. 21 alin.(5) care stipulează expres că au dreptul la alocație nominală doar beneficiarii de pensie sau de alocație socială de stat.

Or, reclamantul în perioada 01.05.2003 nu era beneficiar nici de pensie și nici de alocație socială de stat, ceea ce face imposibilă acordarea acestei alocații pentru perioada solicitată.

Suplimentar comunicăm că, reclamantului i-a fost majorat și alocația lunară de stat în cuantum de 2 254 lei, ca participant la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova.

<u>Argumentele participanților invocate în cadrul judecării apelului:</u>

Reprezentantul intimatului Botnaru Pavel, avocatul Pavel Zamfir, în şedinţa instanței de apel a pledat pentru respingerea apelului ca fiind neîntemeiat, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale, Aliona Tofan a solicitat admiterea apelului pe motivele invocate, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

Intimatul Botnaru Pavel în şedinţa instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute, deşi a fost înştiinţat legal despre locul, data şi ora examinării cauzei, despre motivele neprezenței nu a informat instanța de apel, nu a înaintat cereri de amînare a ședinței sau de examinare în lipsa sa, motiv din care, pornind de la reglementările art.231 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absenţa acestuia.

Audiind explicațiile părților prezente în cadrul dezbaterilor judiciare în ordine de apel, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, apreciind în ansablu starea de fapt și de drept ce rezultă din raportul de contencios administrativ, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale urmează a fi admis cu casarea hotărîrii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2024, din următoarele considerente.

Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Potrivit dispoziţiilor art.219 alin. (1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii- casează integral hotărîrea primei instanţe şi emite o nouă decizie.*

Potrivit dispozițiilor art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă, *hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:*

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

În temeiul art.240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239-241 CPC, concluzionează că hotărârea instanţei de fond este adoptată cu aprecierea eronată a normelor materiale în coroborare cu circumstanţele faptice ale cauzei, motiv din care urmează a fi casată cu emiterea unei noi decizii de admitere parțială a pretențiilor formulate de Botnaru Pavel.

Materialul probatoriu administrat de instanţa de fond, denotă următoarea situaţie;

<u>În fapt:</u>

Materialele cauzei atestă că, reieșind din legitimația nr.BC 00184 din 02.10.2018 Botnaru Pavel este veteran de război (f.d.11).

La fel, se atestă că reclamantul la 17.05.1984, a fost decorat cu distincţia de stat a fostei URSS Ordinul „Steaua Roşie" (Красная Звезда") cu numărul de înregistrare 3768730, fapt ce se confirmă prin carnetul de acordare a distincţiei nr.098152, eliberat la 01.09.1984 (f.d.17 dosar administrativ).

Prin Decretul Preşedintelui Republicii Moldova nr. 2332-VII din 09.09.2016 reclamantului Botnaru Pavel i s-a oferit Ordinul ''Credinţă Patriei" clasa III (f.d. 16 dosar administrativ).

La data de 12.12.2023 Botnaru Pavel s-a adresat către CNAS cu cerere privind calcularea şi achitarea retroactiv a alocaţiei nominale lunare de stat pentru merite deosebite faţă de stat începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei, iar din 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor (f.d.14).

La data de 18.10.2023 reclamantul a înaintat cerere prealabilă (f.d.13).

Prin răspunsul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr.5761/23 din 31.10.2023 s-a respins cererea prealabilă a reclamantului (f.d.15).

Manifestînd dezacordul cu răspunsul primit, reclamantul a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune prin care a solicitat anularea răspunsului nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă, obligarea instituirii, calculării şi achitării retroactiv a alocaţiei lunare nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor și încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 2000 lei.

<u>Admisibilitatea acțiunii:</u>

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);

Reieșind din cerințele formulate în cererea de chemare în judecată, rezultă că, acțiunea reclamantei este una în obligare.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin. (2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii, sediul autorității publice pîrîte, precum și avînd în vedere prevederile art.191 alin. (1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, or obiectul acesteia nu se regăsesc în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Instanța de apel statuează că, răspunsul CNAS cu nr. 5761/23 din 31.10.2023- reprezintă act administrativ individual defavorabile reclamantului.

Articolul 19. *Cererea prealabilă*

Cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile*

(1) Procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate supra se reține că, Botnaru Pavel anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune a respectat procedura prealabilă.

Prin răspunsul CNAS nr. 5761/23 din 31.10.2023, cererea prealabilă a fost respinsă.

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar consideră că, acțiunea înaintată de Botnaru Pavel la 15.12.2023, a fost depusă în termen, cît și cu

respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a reținut spre examinare fondului cerințelor formulate în acțiune.

Referitor la fondul acțiunii.

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 224. *Hotărîrile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2024, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de către Botnaru Pavel reprezentat de avocatul Zamfir Pavel împotriva Casei Naţionale de Asigurări Sociale, privind anularea răspunsului nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă, obligarea instituirii, calculării şi achitării retroactiv a alocaţiei lunare nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor, precum şi încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 2000 lei, se admite integral.

S-a anulat răspunsul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă.

S-a obligat Casa Naţională de Asigurări Sociale de a institui, calcula şi achita retroactiv în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel IDNP ***** alocaţia lunară nominală de stat pentru merite deosebite faţă de stat începînd cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar şi pe viitor.

S-a încasat din contul Casei Naţionale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel IDNP *****, cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 2000 (două mii) lei.

Judecând cauza în ordine de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că, hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2024 urmează a fi casată, din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

Legea cu privire la veterani, nr. 190 din 08.05.2003:

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabileşte statutul juridic al veteranilor cetăţeni ai Republicii Moldova, reglementează drepturile şi garanţiile economice şi sociale ale acestora în scopul creării condiţiilor pentru un trai decent, participării veteranilor în activitatea publică, precum şi în scopul sprijinirii activităţii societăţilor de veterani.

Articolul 4. Formele de protecţie socială a veteranilor

Protecţia socială a veteranilor se efectuează atît prin forme neinstituţionalizate, cu asigurarea drepturilor materiale, cît şi prin forme instituţionalizate, cu oferirea serviciilor sociale.

Articolul 5. Documentele care atestă drepturile veteranilor

Drepturile veteranilor se realizează la prezentarea de către aceştia a legitimaţiei de veteran. Modul de atribuire a statutului de veteran şi de eliberare a legitimaţiilor se stabileşte de către Guvern.

Articolul 6. Noţiunea de veteran şi categoriile de veterani

(1) Veterani se consideră cetăţenii Republicii Moldova care prin munca lor conştiincioasă de durată într-un domeniu de activitate sau prin serviciul militar ireproşabil au meritat recunoştinţa statului şi a societăţii.

(2) Se stabilesc următoarele categorii de veterani:

a) veterani de război;

Articolul 7. Veteranii de război

(1) Veterani de război se consideră persoanele care au participat la acţiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acţiunile de luptă desfăşurate pe teritoriul altor state şi la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova sau care au asigurat unităţile militare ale armatei active în zonele în care s-au desfăşurat acţiunile de luptă, precum şi persoanele care şi-au îndeplinit serviciul militar sau au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial şi au fost decorate cu ordine sau medalii ale fostei U.R.S.S. pentru serviciu ireproşabil şi muncă plină de abnegaţie în anii celui de-al doilea război mondial.

(2) Veterani de război sînt recunoscuţi:

1) participanţii la război:

f) persoanele participante la acţiunile de luptă din Afghanistan, precum şi la acţiunile de luptă de pe teritoriile altor state, din rîndul militarilor şi angajaţilor civili ai Armatei Sovietice, Flotei Maritime Militare, ai organelor securităţii de stat, colaboratorii organelor afacerilor interne ale fostei U.R.S.S.; lucrătorii din aceste categorii, care au fost trimişi de organele puterii de stat ale fostei U.R.S.S. în alte state şi care au participat la acţiuni de luptă pe teritoriul acestora. Lista statelor, oraşelor, teritoriilor şi perioadele acţiunilor de luptă la care au participat cetăţeni ai Republicii Moldova este anexată la prezenta lege.

Articolul 22. Cuantumurile alocaţiilor de stat pentru merite deosebite faţă de stat

(1) Alocaţia nominală se stabileşte în următoarele cuantumuri:

b) persoanelor decorate cu ordine, cu excepţia persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii", „Ştefan cel Mare" sau „Slava Muncii" de clasele I, II şi III ori persoanelor care deţin titlul de Erou al Muncii Socialiste – 100 de lei;

d) persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii", „Ştefan cel Mare" sau „Slava Muncii" de clasele I, II şi III ori persoanelor care deţin titlul de Erou al Muncii Socialiste – 500 de lei.

Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a alocaţiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413 din 27 noiembrie 2003:

1. Prezentul Regulament determină modul de stabilire și plată a alocaţiilor de stat pentru merite deosebite față de stat în conformitate cu Legea cu privire la veterani nr. 190-XV din 8 mai 2003 și articolul 22^5 alineatul (4) din Legea nr. 21/2013 cu privire la oamenii de creație și la uniunile de creație.

1^1. Se instituie alocațiile lunare de stat pentru merite deosebite față de stat, după cum urmează:

a) alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat (în continuare – *alocație nominală*);

b) alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii" sau cu ordinul „Ștefan cel Mare" (în continuare – *alocație pentru merite deosebite*).

2. Au dreptul la alocație nominală:

1) beneficiarii de pensii sau alocații sociale de stat, stabilite conform legislației naționale, încadrați în una dintre următoarele categorii:

b) persoanele decorate cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S..

7. Pentru categoriile de persoane specificate la punctul 2 alineatul întâi subpunctele 1), 2) și 3), alocația nominală se stabileşte începând cu data depunerii cererii, cu prezentarea documentelor indicate la punctul 11, dar nu mai devreme de data stabilirii pensiei/alocației sociale de stat.

Pentru categoriile de persoane specificate la punctul 2 alineatul întâi subpunctul 4) și alineatul al doilea, alocația nominală sau, după caz, alocația pentru merite deosebite se stabilește începând cu data depunerii cererii, cu prezentarea documentelor indicate la punctul 11.

Hotărîrea Parlamentului cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei U.R.S.S., nr. 533 din 13.07.1995:

Art. 1 - Cetăţenii Republicii Moldova, decoraţi cu distincţii de stat ale fostei U.R.S.S, beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetăţenii Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale Republicii Moldova. Corespunderea distincțiilor menţionate, conform importanţei lor, este prezentată în anexă.

Corespunderea distincţiilor de stat ale fostei U.R.S.S., conform importanţei lor, cu distincţiile de stat ale Republicii Moldova

Distincţiile de stat ale Republicii Moldova	**Distincţiile de stat ale fostei U.R.S.S**
Ordinul " Ştefan cel Mare"	Ordinul Drapelul Roşu Ordinul "Războiului pentru Apărarea Patriei" clasele I şi II **Ordinul Steaua Roşie** Ordinul Slava Ordinul ".Pentru bărbăţie personală

Legea cu privire la distincţiile de stat ale Republicii Moldova, nr. 1123 din 30.07.1992:

Articolul 1. Distincţiile de stat ale Republicii Moldova (în continuare – *distincţii de stat*) sînt ordinele, crucile, inclusiv jubiliare şi comemorative, medaliile, inclusiv jubiliare şi comemorative, şi titlurile onorifice, care se conferă în semn de recunoştinţă şi apreciere a meritelor persoanelor fizice şi juridice ce s-au evidenţiat în timp de pace sau în perioada operaţiunilor militare.

Articolul 9. Ordinele Republicii Moldova:

"Ştefan cel Mare"

Articolul 11. Prioritatea ordinelor şi a medaliilor este următoarea:

Ordinele: "Ordinul Republicii"; "Ştefan cel Mare"; „Bogdan Întemeietorul”; "Ordinul de Onoare"; "Gloria Muncii"; "Recunoştinţa Patriei".

Articolul 15. Ordinul "Ştefan cel Mare" este decoraţia militară supremă a Republicii Moldova.

Articolul 16. Ordinul "Ştefan cel Mare" se conferă":

- pentru acte de eroism şi conducere iscusită a operaţiunilor militare;
- pentru bărbăţie deosebită în timpul menţinerii ordinii publice, apărării drepturilor şi libertăţilor omului;
- pentru vitejie şi spirit de sacrificiu în asigurarea securităţii statului, în

îndeplinirea unor misiuni speciale;

- pentru alte merite deosebite în apărarea libertăţii şi independenţei Republicii Moldova.

Raportînd cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru reține că, poziția părții apelante CNAS, care limitează cuantumul alocației la 100 lei, este rezultatul unei interpretări restrictive și eronate a cadrului legal. Or, la materialele cauzei se deține legitimația BC 00184 din 02.10.2018, care atestă că, Botnaru Pavel deține statutul de veteran de război. (f.d.11) De asemenea, se reține că reclamantul la 17.05.1984, a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS Ordinul „Steaua Roșie” („Красная Звезда”) cu numărul de înregistrare 3768730, fapt ce se confirmă prin cartea de ordine nr. 098152 din 01.09.1984 (f.d. 17 dosar administrativ).

Conform Hotărârii Parlamentului nr. 533/1995, cetățenii Republicii Moldova decorați cu distincții ale fostei U.R.S.S. beneficiază de aceleași drepturi ca și cei decorați cu distincții autohtone.

În anexa acestei hotărâri, care stabilește corespondența distincțiilor conform importanței lor, Ordinul „Steaua Roșie” este echivalat expres cu Ordinul „Ștefan cel Mare”. Legea nr. 1123/1992 stipulează că Ordinul „Ștefan cel Mare” este decorația militară supremă a Republicii Moldova. Prin urmare, Completul judiciar statuează că, refuzul de a acorda cuantumul de 500 lei, prevăzut de art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 190/2003 pentru Ordinul „Ștefan cel Mare”, reprezintă o încălcare directă a principiului echivalării depline consacrat de Parlament.

Conform pct. 7 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 1413/2003, alocația se stabilește de la data depunerii cererii. Prin urmare, CNAS era obligată ca, la data de 08.06.2022, să emită un act administrativ favorabil pentru cuantumul corect de 500 lei, nu de 100 lei.

Argumentul CNAS că instanța de fond a interpretat greșit dispozițiile art. 21 alin.(5) și art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 190/2003, declarând că Ordinul „Steaua Roșie” nu se regăsește în lista de la lit. d) a art. 22 este unul pur formalist, care anulează însăși rațiunea echivalării distincțiilor. Dacă legea ar fi impus ca doar denumirile literale ale ordinelor moldovenești să beneficieze de 500 lei, atunci mecanismul de echivalare din HP nr. 533/1995 ar rămâne fără obiect juridic.

În ce privește solicitarea reclamantului de a primi alocația pentru perioada anterioară depunerii cererii Completul judiciar subliniază că, conform cadrului legal în vigoare, dreptul la alocația nominală de stat nu se naște automat în

momentul decorării, ci este condiționat de manifestarea de voință a subiectului prin depunerea unei cereri formale.

Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413/2003, la punctul 7, stipulează clar că alocația nominală se stabilește **începând cu data depunerii cererii**.

Această normă are un caracter imperativ, ceea ce înseamnă că organul de asigurări sociale (CNAS) nu are dreptul discreționar de a acorda plăți pentru perioade de timp în care nu a existat o solicitare oficială înregistrată.

La caz, reclamantul a depus cererea pentru stabilirea alocației nominale pentru Ordinul „Steaua Roșie" la data de 08.06.2022. Prin urmare, orice pretenție de plată retroactivă (din anii 2003 sau 2006) contravine direct modului de stabilire a prestațiilor stabilit de Guvern.

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică solicitate a fi încasate din contul autorității publice pîrîte, Completul judiciar reține că, potrivit art. 96 CPC, (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.(11) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Conform materialelor cauzei Botnaru Pavel a fost reprezentat în prezenta cauză de către avocatul Zamfir Pavel, fapt confirmat prin mandatul avocatului nr. 1889772 din 06.12.2023, anexat la dosar (f.d.3) și prin actele îndeplinite (întocmite) de către avocat.

Conform bonului de plată seria DAA nr. ***** din 06.12.2023, se confirmă că Botnaru Pavel, a suportat cheltuieli pentru asistență juridică acordată de avocat în instanța de fond, în sumă de 2000 lei.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile

speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

Drept urmare, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 lei solicitate de reclamant spre a fi încasate din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, ținând cont de complexitatea litigiului cât și prestația avocatului, Completul judiciar consideră că nu au un caracter rezonabil, drept urmare va dispune încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în folosul lui Botnaru Pavel suma de 1000 mii lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Completul judiciar menționează că admiterea parțială a solicitării cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică, în nici un caz nu este ingerința instanței în raporturile de drept instituite între Botnaru Pavel și avocatul Pavel Zamfir și nu este modificarea condițiilor contractuale stabilite între ultimii prin contractul încheiat pentru acordarea asistenței juridice în prezenta cauză.

Este de menționat că în cazul în care Botnaru Pavel conform condițiilor contractuale stabilite cu reprezentantul său, a achitat ultimului costul mai mare a asistenței juridice decât cel care i-a fost compensat, atunci acesta este dreptul său și este realizarea condițiilor contractului de asistența juridică încheiat cu avocatul respectiv.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Completul judiciar notează că dosarul nu conţine un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru

D E C I D E :

Apelul declarat de ***Casa Națională de Asigurări Sociale, se admite.***

Se casează hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 noiembrie 2024, ***și se emite o decizie nouă potrivit căreia:***

Acțiunea în contencios administrativ depusă de Botnaru Pavel împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea răspunsului nr. 5761/23 din 31.10.2023 cu privire la cererea prealabilă, obligarea instituirii, calculării și achitării retroactiv a alocației lunare nominală de stat pentru merite deosebite față de stat în beneficiul reclamantului Botnaru Pavel începând cu 01.05.2003 în mărime de 50 lei lunar, iar din data de 01.05.2006 în mărime de 500 lei lunar și pe viitor, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei, ***se admite parțial.***

Se anulează răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 5761/23 din 31.10.2023.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să-i calculeze lui Botnaru Pavel începând cu 08.06.2022, ***alocația nominală pentru merite deosebite față de stat***.

Se încasează din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Botnaru Pavel suma de 2000 (două mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Ghedrovici Nicolae

Bostan Angela